

ולייפותו – מפני שבשני החדשים הללו יוצאים השלוחים רק כאשר שמעו מפי ב"ד מקודש, הלכך אם אתה מעכב עדי החדש בגלל השבת, פעמים מתעכבים השלוחים בשל כך ולא יגיעו לכל המקומות שהיו מגיעים אילו היו מחללים. עפ"י רש"י].

ב. השלוחים המודיעים לבני הגולה אינם הולכים אלא בחול, שאין מחללים את השבת אלא על קביעות החדש ולא על הודעתו לעם כדי לקיים המועדות בזמנם (אשר תקראו אתם במועד – על קריאתם אתה מחלל, ולא על קיומם).

ג. בכל החדשים מלבד ניסן ותשרי יוצאים השלוחים מבערב (כגון שנראה הירח בעליל ביום כ"ט או בליל ל', שודאי יקדשוהו מחר. וכן בחודש מעובר – כשלא קדשו ב"ד בזמנו. רש"י). על ניסן ועל תשרי אין יוצאים עד שישמעו מפי ב"ד מקודש (שאף אם נראה הירח בעליל בליל ל' לא יצאו עדיין שמא יימלכו לבסוף ולא יקדשוהו למחר).

כתבו התוס': אפילו כשלא קדשוהו ב"ד ביום שלשים וידוע ודאי שר"ח למחר, גזרו חכמים שלא יצאו העדים עד למחר כשיקבעו ב"ד החדש, גזרה שמא יצאו תמיד מבערב כבכל החדשים. ובעל המאור חולק וסובר שבאופן זה יכולים לצאת מבערב.

ד. בין שנראה בעליל בין שלא נראה בעליל – מחללים עליו את השבת. רבי יוסי אומר: אם נראה בעליל אין מחללים. וכן מזה רבן גמליאל ביד רבי עקיבא שעייב את העדים המרובים [יותר מארבעים זוג], ואמר לו: אם מעכב אתה את הרבים נמצאת מכשילם לעתיד לבוא. רבי יהודה אומר: ח"ו שרבי עקיבא עיכבם אלא שזפר ראשה של גדר עיכבם ושלח רבן גמליאל והורידוהו מגדולתו. יש לייין אם יש חיוב לבוא ולהעיד כשנראה בעליל, או שמא אין חיוב [אף בחול] אלא שהתירו חכמים להעיד שלא להכשיל לעתיד לבוא (עפ"י שפת אמת).

דף כב

- ל. א. אלו הם הכשרים להעיד עדות החדש ואלו הם הפסולים?
ב. האם מותר לאחרים לחלל את השבת בשביל עדי החדש, שילכו ויעידו?

א. נחלקו תנאים האם הקרובים כשרים לעדות החדש, כגון אב ובנו; תנא קמא פוסל, וכן מסר רבי יוסי [ואף על פי כן, אב ובנו שראו את החדש – ילכו, שאם יפסל אחד מהם יצטרף השני עם אחר]. רבי שמעון מכשיר (ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החדש הזה לכם... – עדות זו תהא כשרה בכם). ונחלקו אמוראים כמי הלכה, רב פסק כתנא קמא (כן מסר רב הונא. וגם לפי מה שמסר רב חנן בר רבא שהלכה כרבי שמעון, היינו ששנה מחלוקתם בהיפוך). ושמואל אמר הלכה כרבי שמעון. (לפי ספרים אחרים גם שמואל פסק דלא כרבי שמעון).
להלכה, הקרובים פסולים להעיד עדות החדש (רמב"ם קדוש החדש ב,א).

עבדים פסולים לעדות. עבדים משוחררים – כשרים. ואולם רבי יוסי מסר שהכהנים פסולים. (פרשו התוס' שהם סוברים כרבי שמעון שדרש לכם להכשיר קרובים, ומאותה דרשה יש לפסול כל שאינו מיוחס, שאינו בדומה למשה ואהרן, כגון גר ממזר ועבד משוחרר).

הפסולים לעדות מדרבנן משום גזלה וחשד; המשחק בקוביא ומלווי ברבית ומפריחי יונים וסוחרי שביעית – אינם כשרים לעדות החדש.

ב. מי שראה את החדש ואינו יכול להלך – מוליכים אותו על החמור אפילו במטה. ואם צודה להם – לוקחים בידם מקלות. ואם היתה דרך רחוקה – לוקחים בידם מזונות, שעל מהלך לילה ויום מחללים את השבת ויוצאים לעדות החדש.

וכן כשאינן ב"ד מכירים את עד החודש ומתלווה עמו אחר להעיד עליו, גם הוא מחלל את השבת, כמעשה שהלך רבי נהוראי אצל העד באושא בשבת [ואפילו אין ודאות שימצא אדם נוסף המכיר] (תוס'. והרש"ש גטה מדבריהם וכתב לאסור בספק אם ימצא מכיר נוסף).

פרק שני

- ל.א. א. האם מקבלים עדות החדש ממי שאין מכירים אותו?
ב. האם עד אחד נאמן להעיד שקדשו בית דין את החדש?
ג. כיצד היו מודיעים לבני הגולה על קידוש החדש, קודם שהיו שולחים שלוחים?
- א. בראשונה היו מקבלים עדות החדש מכל אדם. משקלקלו הבייתוסים [שניסו להטעות את בית דין כדי שיחול יום הנפת העומר באחד בשבת], התקינו שלא יהו מקבלים אלא מן המכירים. ובאים שני עדים להעיד עליו.
לדעת השפת-אמת צריך שהבית-דין כולו יכירום ואין די בדיין אחד המכיר.
- ב. עד אחד, אפילו אדם רגיל שאינו מפורסם וידוע באמינותו, נאמן להעיד שבית דין קדשו את החדש – שכל דבר העשוי להתברר אין אדם משקר בו.
נראה מתוך דברי הגמרא שהיו רגילים בסתמא לשלוח שני שלוחים להעיד (חדושים ובאורים).
- ג. בראשונה, עד שלא קלקלו הכותים, היו משיאין משואות כמפורט במשנתנו. [ואילו בטלו כותים היו חוזרים לעשות כן, כדי לעשות יום טוב אחד בגולה. עפ"י ביצה ד, ופירש הרש"ש שלכן פירש התנא את המקומות]. ואין משיאים משואות אלא על החדש שנראה בזמנו לקדשו כלומר ביום שלשים. ואימתי משיאין – לאור עיבורו, הלילה שבין שלשים לשלשים-ואחד.
קדשו בית דין את החדש בערב שבת – משיאין משואות במוצאי שבת.

דפים כג – כד

- ל.ב. א. היכן העדים היו נבדקים? וכשבאו בשבת מחוץ לתחום, האם מותר להם לזוז ממקומם?
ב. כיצד בודקים את עדי החדש? ומה הדין כשנמצאו סתירות בדבריהם?
ג. מה הדין כשראו את הלבנה שלא באופן ישיר? ומה הדין כשראוה מאליהם ללא כוונה מיוחדת?